

Kartlegging av arts mangfold og naturverdier i et utvalg skogområder i midt-Buskerud i 2024 ifbm. prosjektet «Skogen – mer enn bare trær»

Tom H. Hofton

Kartlegging av arts mangfold og naturverdier i et utvalg skogområder i midt-Buskerud i 2024 ifbm. prosjektet «Skogen – mer enn bare trær»

Forfattere: Tom H. Hofton

Publisert: 28.1.2025

Antall sider: 12 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: SABIMA (ved Elna Bastiansen)

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Hofton, T. H. 2025. Kartlegging av arts mangfold og naturverdier i et utvalg skogområder i midt-Buskerud i 2024 ifbm. prosjektet «Skogen – mer enn bare trær». Biofokus-rapport 2025-21. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Gammel lavlandsfuruskog ved Dipilåsen, Berganvarden (Sigdal) / Kalkbarskog ved Svartebergflaget (Sigdal) / Purpurvoksskinn (*Phlebia femsjoeensis*) sør for Berganvarden (Sigdal) / Skyggebrunpigg (*Hydnellum gracilipes*) ved Berganvarden (Sigdal) / Blåveisstorpigg (*Hydnellum glaucopus*) på Konnuliåsen (Rollag). Fotos: Tom H. Hofton

Biofokus rapport 2025-21

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-474-6

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

Forord

Med midler på kr 50.000 gitt av SABIMA (ved Elna Bastiansen) har Biofokus (ved Tom H. Hofton) utført kartlegging av forvaltningsrelevante arter og naturverdier i et utvalg skogområder i Sigdal og Rollag kommuner i midtre Buskerud høsten 2024. Tildelte midler har i sin helhet blitt brukt til å finansiere feltarbeid. Formålet har vært å bedre kunnskapen om naturverdier og arts mangfold i disse områdene, noe tildelte midler har bidratt betydelig til å kunne gjennomføre.

Alle deler av arbeidet er utført av Tom H. Hofton (feltarbeid, artsbestemmelser, utarbeidelse av rapport, fotografier).

Stor takk til SABIMA for støtte til arbeidet med å bedre dokumentasjonen om naturverdier i de aktuelle, svært verdifulle, områdene.

Oslo, 28.1.2025

Tom H. Hofton

Resultater

Områdene som ble undersøkt ble valgt ut for kartlegging fordi de (1) ble vurdert å ha stort potensial for høye naturverdier og et rikt arts mangfold, (2) kunnskapen om dette er mangelfull (de er mangelfullt kartlagt tidligere), og (3) de utgjør viktige deler av større skogområder med høye nasjonale naturverdier samlet. De fleste områdene er tidligere avgrenset som A- eller B-lokaliteter ihht. DN13-systemet, og innlagt på Naturbase.

Feltarbeidet ble gjennomført i løpet av 6 dager i september, oktober og november 2024.

Den utførte kartleggingen har bidratt betydelig til å bedre kunnskapen om naturverdiene i de aktuelle områdene, både mht. samlede naturverdier, og arts mangfold. Dette gjelder både for de enkelte undersøkte områdene isolert, og for de større skogområdene de utgjør deler av. Det er imidlertid fortsatt store kunnskapshull for mange svært verdifulle skogområder i regionen.

Et viktig resultat fra kartleggingen i 2024 i tillegg til artsfunnene, er at tilnærmet alle undersøkte områder som tidligere har vært vurdert til B-verdi, i realiteten har A-verdi. Et stort antall forvaltningsrelevante arter (rødlistearter, signalarter) av i første rekke sopp og lav (både jordboende sopp, vedlevende sopp, og epifyttiske lav) er påvist. Av hittil ferdig bestemte funn er det gjort 170 funn av 55 rødlistearter. Disse fordeler seg på jordboende sopp (33 funn av 14 rødlistearter (2 EN, 5 VU, 7 NT), vedsopp (91 funn av 26 rødlistearter (2 EN, 10 VU, 13 NT, 1 DD), lav (41 funn av 12 rødlistearter (3 VU, 9 NT), karplanter 2 funn (1 NT-art), insekter (3 funn av 2 rødlistearter (1 VU, 1 NT). Artsfunn er publisert på Artskart via Biofokus' sin egen GBIF-node. Et større antall innsamlinger (belegg) er ennå ikke ferdig artsbestemt, disse vil bli publisert på Artskart etter hvert som de blir bestemt. Blant disse er også et mindre antall belegg som skal DNA-sekvenseres.

Undersøkte områder

Konnuliåsen (Rollag kommune)

Dette er en større «åskalott» som ligger rett sørvest for Trillemarka-Rollagsfjell naturreservat. Området har mye gammelskog, der de største naturkvalitetene er knyttet til en rekke områder med velutviklet grunnfjells-kalkgranskog, med et rikt artsmangfold særlig av mykorrhizasopp. For beskrivelse av områdene her, se Naturbase (lokalitetene Konnuliåsen Ø, Konnuliåsen V, Konnuliåsen NV, Konnuliåsen N, samt arealer mellom disse). Deler av området er relativt mye undersøkt tidligere, men det har vist seg vanskelig å «treffe» god soppsesong her, det ble derfor gjort en større kartlegging her 10. september 2024, og en god del flere funn ble gjort, også i partier som har vært dårlig undersøkt tidligere (og som derfor har hatt stort behov for mer kartlegging).

Tabell 1. Påviste rødliste- og signalarter på Konnuliåsen i prosjektet i 2024.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Antall funn
Jordb.sopp	<i>Clavariadelphus truncatus</i>	Granklubbesopp		1
	<i>Cortinarius aureopulverulentus</i>	Gullrandslørsopp		1
	<i>Cortinarius bovinus</i>	Kuslørsopp	NT	1
	<i>Cortinarius caesiocinctus</i>	Kalksteinslørsopp	EN	1
	<i>Cortinarius callisteus</i>	Flammeslørsopp		1
	<i>Cortinarius gentianeus</i>	«Stor besk slørsopp»		2
	<i>Cortinarius hercynicus</i>			1
	<i>Cortinarius muscivus</i>	Stor bananslørsopp	NT	1
	<i>Cortinarius percomis</i>	Duftslørsopp		1
	<i>Cortinarius phrygianus</i>	Frygiaslørsopp	EN	1
	<i>Cortinarius piceae</i>	Rosaskiveslørsopp	NT	1
	<i>Cortinarius sulfurinus</i>	Svovelslørsopp		1
	<i>Hydnellum glaucopus</i>	Blåveisstorpigg	VU	1
	<i>Hygrophorus subviscifer</i>	Isabellavokssopp	VU	8
	<i>Ramaria botrytis coll.</i>	Rødtuppsopp	NT	1
Vedsopp	<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenkjuke	NT	1
	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Granrustkjuke		1
	<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkeskinn	NT	1
Lav	<i>Hertelidea botryosa</i>	Druelav	NT	1
	<i>Ramboldia elabens</i>	Kelolav	NT	1

Figur 1. Blåveisstorpigg (*Hydnellum glaucopus*) på Konnuliåsen.

Figur 2. Frygiaslørsopp (*Cortinarius phrygianus*) på Konnuliåsen.

Berganvarden sørside (Sigdal kommune)

Berganvarden danner et stort naturskogsområde, med store nasjonale kvaliteter knyttet til gammel lavlands-furunaturskog, med tilhørende artsmangfold. Store deler av området er mangelfullt artskartlagt. I 2024 ble det derfor brukt ganske mye tid på å undersøke deler av de antatt mest interessante delene av de varme, sørvendte lisidene. Dette resulterte i et stort antall funn av rødliste- og signalarter, spesielt av vedsopp tilknyttet furu, men også lav (både på gammel søyle-einer og dødved av furu), samt i mindre grad jordboende sopp. Nylig (vårvinter 2024) er det utført større flatehogster i deler av området, også innenfor avgrensede naturtypelokaliteter, noe som understreker behovet for kartlegging i slike områder. Høye tettheter av rødlistearter er påvist kloss inntil de nylige utførte hogstene, og etter all sannsynlighet har deler av den skogen som er hogd, hatt liknende kvaliteter som gjenværende intakte partier. For beskrivelse av områdene, se Naturbase (lokalitetene Pelemyråsen, Skrubbelia, Dipilåsen, Bergetangenlia, Snarlia, Snarmyrdalen, Størrdokkaåsen, Berganvarden S og Vikseteråsen, samt arealer mellom disse). (NB! Kartleggingen i 2024 har avdekket av tidligere verdisetting som B-lokaliteter ikke er riktig, de fleste av lokalitetene er i realiteten klare A-lokaliteter). Områdene på sørsiden av Berganvarden ble undersøkt 21. oktober, 23. oktober, 4. november og 18. november.

Tabell 2. Påviste rødliste- og signalarter på sørsiden av Berganvarden i prosjektet i 2024.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Antall funn
Jordb.sopp	<i>Albatrellus subrubescens</i>	Furufåresopp	NT	1
	<i>Hydnellum gracilipes</i>	Skyggebrunpigg	VU	10
	<i>Hydnellum peckii</i>	Skarp rustbrunpigg		1
	<i>Hydnellum scabrosum</i>	Blåfotstorpigg	NT	1
	<i>Phellodon secretus</i>	Huldresølvpigg	VU	1

	<i>Stereopsis vitellina</i>	Svovelvifte	VU	3
	<i>Phellodon melaleucus</i>	Svarthvit sølvpigg		1
	<i>Tricholoma stans</i>	Riflemusserong		1
Vedsopp	<i>Anomoporia kamtschatica</i>	Skyggekjuke	VU	3
	<i>Antrodiella citrinella</i>	Gul snyltekjuke	NT	2
	<i>Artomyces cristatus</i>	Furutrompetkølle	EN	2
	<i>Butyrea luteoalba</i>	Okerkjuke		4
	<i>Byssoporia terrestris</i>	Spindelkjuke		1
	<i>Chaetodermella luna</i>	Furuplett	NT	8
	<i>Crustoderma corneum</i>	Hornskinn	VU	13
	<i>Cystostereum murrayi</i>	Duftskinn		1
	<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenkjuke	NT	14
	<i>Hapalopilus aurantiacus</i>	Oransjekjuke	NT	1
	<i>Mucronella bresadolae</i>	Stor hengepigg	NT	1
	<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	Granrustkjuke		5
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsonekjuke	NT	3
	<i>Phellinus pini</i>	Furustokkjuke	NT	1
	<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkeskinn	NT	2
	<i>Phlebia femsjoeensis</i>	Purpurvoksskinn	VU	2
	<i>Phlebia serialis</i>	Tyrivoksskinn	VU	1
	<i>Physodontia lundellii</i>	Luggskinn	VU	1
	<i>Postia ceriflua</i>	Hengekjuke	EN	3
	<i>Postia lateritia</i>	Laterittkjuke	VU	1
	<i>Postia parva</i>	Puslekantkjuke	NT	1
	<i>Pseudographis pinicola</i>	Gammelgranskål		1
	<i>Pseudomerulius aureus</i>	Flammenettskinn	NT	4
	<i>Rhodonia placenta</i>	Pastellkjuke	VU	7
	<i>Skeletocutis brevispora</i>	Klengekjuke	VU	2
	<i>Skeletocutis exilis</i>	Silkjuke	NT	1
	<i>Veluticeps abietina</i>	Praktbarksopp		1
Lav	<i>Alectoria sarmentosa</i>	Gubbeskjegg	NT	5
	<i>Bryoria nadvornikiana</i>	Sprikeskjegg	NT	8
	<i>Calicum denigratum</i>	Blanknål	NT	12
	<i>Chaenotheca hispidula</i>	Smalhodenål	VU	2
	<i>Chaenotheca subroscida</i>	Sukkernål	NT	1
	<i>Chaenothecopsis fennica</i>	Tyrinål	NT	3
	<i>Chaenothecopsis viridialba</i>	Rimnål	VU	1
	<i>Cladonia parasitica</i>	Furuskjell	NT	1
	<i>Hertelidea botryosa</i>	Druelav	NT	3
	<i>Ochrolechia pseudopallescens</i>		*	1
	<i>Microcalidium ahlneri</i>	Rotnål	NT	1
	<i>Pycnora sorophora</i>			1
	<i>Pycnora xanthococca</i>	Furugaddlav		1
	<i>Schismatomma pericleum</i>	Rosa tusselav	VU	3
Karplanter	<i>Montropa hypopitys</i>	Vaniljerot	NT	2
Insekter	<i>Scardia boletella</i>	Knuskkjukemøll	VU	1
	<i>Tomicus minor</i>	Liten margborer		
	<i>Tragosoma depsarium</i>		VU	2

Figur 3. Gammel lavlandsfuruskog i Dipilåsen på vestsiden av Berganvarden.

Figur 4. Skyggebrunpigg (*Hydnellum gracilipes*) ble funnet ganske mange steder sør for Berganvarden.

Figur 5. Gammel lavlandsfuruskog sør for Berganvarden.

Figur 6. Purpurvoksskinn (*Phlebia femsjoeensis*) finnes mest i gammel lavlandsfuruskog, den ble funnet to steder ved Berganvarden i 2024.

Figur 7. Deler av gammelskogen rundt Berganvarden preges av uvanlig mye og grov, gammel søyle-einer.

Figur 8. Flere steder på sør- og vestsiden av Berganvarden er det vårvinteren 2024 gjort større hogster, også inne i tidligere avgrensede naturtypelokaliteter, her ved Dipilåsen.

Svartebergflaget-Vindfallhølet (Sigdal kommune)

Området har variert gran- og furuskog i vestvendt terreng, med både uvanlig gammel lavlands-naturskog, kalkbarskog og bekkekløft. Området grenser til Halvfaråsen naturreservat i nord. For beskrivelse av områdene, se Naturbase (lokalitetene Svartebergflaget og Vindfallhølet, samt arealer mellom disse). Noe kartlegging har vært gjort tidligere. Området ble besøkt 30. september (som dessverre viste seg noe for seint for å fange om kalkskogs-mykorrhizasopp).

Tabell 3. Påviste rødliste- og signalarter ved Svartebergflaget-Vindfallhølet i prosjektet i 2024.

Artsgruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste	Antall funn
Jordb.sopp	<i>Albatrellus subrubescens</i>	Furufåresopp	NT	1
	<i>Cortinarius cupreorufus</i>	Kopperrød slørsopp	NT	1
	<i>Cortinarius percomis</i>	Duftslørsopp		1
	<i>Cortinarius rubicundulus</i>	Gulnende slørsopp		1
	<i>Hydnellum suaveolens</i>	Duftbrunpigg		1
	<i>Hygrophorus discoideus</i>	Gulbrun vokssopp		1
	<i>Lactarius musteus</i>	Fururiske		1
	<i>Phellodon melaleucus</i>	Svarthvit sølvpigg		1
	<i>Tricholoma stans</i>	Riflemusserong		1
	<i>Tricholoma stans</i>	Riflemusserong		1
Vedsopp	<i>Amylocorticiu subincarnatum</i>	Rosenjodskinn	VU	1
	<i>Anomoporia kamtschatica</i>	Skyggekejuke	VU	1
	<i>Antrodiella citrinella</i>	Gul snyltekejuke	NT	1
	<i>Artomyces cristatus</i>	Furutrompetkølle	EN	1
	<i>Fomitopsis rosea</i>	Rosenkejuke	NT	1
	<i>Lentaria byssiseda</i>	Vedkorallsopp	NT	1
	<i>Leptoporus erubescens</i>	Furukjøttkejuke	DD	1
	<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Svartsonekejuke	NT	1
	<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkeskinn	NT	3
	<i>Pseudomerulius aureus</i>	Flammenettskinn	NT	1
	<i>Skeletocutis brevispora</i>	Klengekejuke	VU	2
	<i>Skeletocutis exilis</i>	Silkkejuke	NT	1
	<i>Steccherinum collabens</i>	Sjokoladekejuke	VU	1
	<i>Trechispora kavinioides</i>	Fjærpiggskinn	NT	1
	<i>Monotropa hypopitys</i>	Vaniljerot	NT	2
Karplanter	<i>Monotropa hypopitys</i>	Vaniljerot	NT	2

Figur 9. Rosenjodskinn (*Amylocorticiu subincarnatum*) ved Svartebergflaget.

Figur 10. Gammel kalkbarskog ved Svartebergflaget.

Biofokus

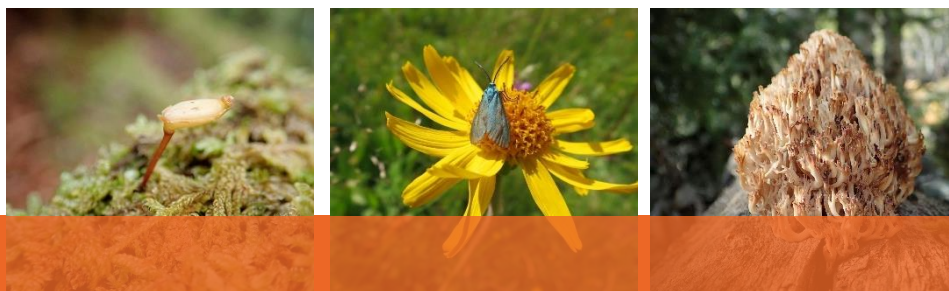
– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2025-21
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-474-6

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no